

Poznań, 26 marca 2019

dr hab. Robert Lew

Wydział Anglistyki UAM

**OCENA OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH I AKTYWNOŚCI NAUKOWEJ
DRA WŁADYSŁAWA CHŁOPICKIEGO W POSTĘPOWANIU O NADANIE
STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO**

1. Wprowadzenie

Polska wyróżnia się wśród krajów świata jako jeden ze znaczących ośrodków w obszarze studiów nad humorem uprawianych w nurcie pragmatyki językoznawczej. W tym obszarze badań, wśród badaczy zajmujących się głównie tą tematyką, rozpoznawalna w skali światowej trójka badaczy, to: Marta Dynel, Dorota Brzozowska oraz właśnie Władysław Chłopicki. Badania w tym obszarze Kandydat uprawia już od ponad 30 lat.

2. Ocena osiągnięcia naukowego

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, Kandydat wnioskujący o nadanie stopnia doktora habilitowanego zobowiązany jest wskazać tak zwane „osiągnięcie naukowe”. Choć osobiście uważam, że łącznej ocenie w postępowaniach awansowych powinna podlegać całość dorobku, obowiązujące w Polsce przepisy nakazują wyodrębnienie „osiągnięcia” i jego ocenę odrębnie od reszty dorobku. W tym wypadku Kandydat wskazał cykl piętnastu publikacji pod zbiorczym tytułem *Dyskurs humorystyczny – poprzez poziomy i gatunki w stronę komunikacji*, który to zbiór jest reprezentatywny dla całokształtu Jego dorobku. Ze względu na znaczną liczbę publikacji wchodzących w skład tak wskazanego osiągnięcia, Kandydat podzielił zbiór na pięć tematycznych części, które jednocześnie zakreslają nurty badawcze Kandydata.

I tak, w części pierwszej (*Zagadnienia ogólne*) Kandydat ujął pozycje o charakterze meta-badawczym, poświęcone refleksji nad naturą badanych zjawisk, metodologii tych badań, a także ustaleniu właściwej dla obszaru badawczego terminologii w języku polskim.

Drugi nurt (*Mikro-mechanizmy humoru*) dotyczy wybranych mechanizmów charakterystycznych dla dyskursu humorystycznego i obserwowanych w tekstach humorystycznych.

Części trzecia i czwarta (*Dowcip z perspektywy pragmatycznej* oraz *Analiza opowiadań humorystycznych z perspektywy pragmatycznej*) skupiają się na analizie tekstów humorystycznych (odpowiednio, krótszych: dowcipów i dłuższych: opowiadań jako krótkich form literackich) z wykorzystaniem instrumentarium pragmatyki językowej.

W części piątej wreszcie (*Humor z perspektywy komunikacyjnej*) środek ciężkości lokuje się w nieco innej perspektywie badawczej zwanej komunikologią, z wykorzystaniem pojęcia stylu komunikacyjnego charakterystycznego dla danej kultury.

W badaniach wchodzących w skład cyklu (jak i w innych), Kandydat często operuje na materiale polskim – czy to wyłącznie czy porównawczo – publikując wyniki w sposób zrównoważony w kanałach publikacji dostępnych dla polskojęzycznego czytelnika, jak i dla humorologów światowych. Jest to wart podkreślenia atut działalności naukowej dra Chłopickiego.

3. Ocena pozostałej aktywności naukowej

3.1 Pozostałe publikacje, bibliometria

Pozostały dorobek naukowy Kandydat publikuje, podobnie jak wyodrębnione wyżej 15 pozycji, w znaczących czasopismach i wydawnictwach (*Routledge*). Aż 14 pozycji Kandydata indeksowanych jest w bazie Scopus, co liczbowo jest zdecydowanie ponadprzeciętnym wynikiem w naukach humanistycznych, i to nie tylko polskich. Ta liczba wkrótce się powiększy, bowiem w ostatnim okresie przyjęte zostały do druku kolejne pozycje w prestiżowych czasopismach *Humor* (obecnie artykuł opublikowany jest już online) oraz *Journal of Pragmatics*. Pozycje ze Scopusa były cytowane w tej bazie 45 razy, przy indeksie Hirscha wynoszącym 3. W Web of Science liczba indeksowanych prac jest (dość nietypowo w naukach humanistycznych) wyższa i wynosi 17 (różnica wynika z tego, że około połowy z tego to recenzje, których Scopus z zasady nie indeksuje). Cytowalność prac przedstawia się podobnie jak w Scopusie: 35 cytowań (w tym tylko jedno cytowanie własne), $H = 2$. Naturalnie – co jest regułą w naukach humanistycznych i społecznych – wyraźnie więcej cytowań notuje baza Google Scholar: ponad 200 cytowań, $H = 8$. Należy jednak podkreślić, że różnica między parametrami bibliometrycznymi według bazy Google Scholar a prestiżowymi bazami Scopus i Web of Science jest wyjątkowo mała: liczba cytowań w „demokratycznej” bazie Google Scholar jest jedynie pięciokrotnie wyższa niż w bazach elitarnych (typowo stosunek ten wynosi w dziedzinie nauk humanistycznych kilkadziesiąt, kilkaset, lub zmierza do nieskończoności). Powyższe świadczy o dużej koncentracji prac i cytowań Kandydata w wydawnictwach o najwyższym prestiżu. Rozporządzenie o kryteriach oceny zaleca także wyliczenie tak zwanego sumarycznego współczynnika wpływu (JIF) według roku opublikowania, który co prawda nie jest szczególnie użytecznym wskaźnikiem, ale gwoździ obowiązkowi recenzentki wyznaczyłem ten wskaźnik. Według mojego wyliczenia wynosi on 8.0 z uwzględnieniem artykułów i recenzji, 4.0 w przypadku samych recenzji, co jest bardzo wysoką wartością w dyscyplinie (mediana dla badaczy z polską afiliacją wynosi 0.0).

Należy podkreślić, że istotna część prac Kandydata powstała we współautorstwie, co uważam za cechę pozytywną; tym bardziej, że wśród współpracowników znajdziemy najważniejsze postacie studiów nad humorem, tak krajowe (Dorotę Brzozowską), jak i światowe (Salvatore Attardo, Willibald Ruch). W tym miejscu nie można nie wspomnieć o niedawnej (2018) publikacji raportu z wielkoskalowych, wielośrodkowych badań nad narzędziem diagnostycznym do pomiaru typu humoru *BenCor* ('Psychometric Comparisons of Benevolent and Corrective Humor across 22 Countries: The Virtue Gap in Humor Goes International', *Frontiers in Psychology* 9:92. (<http://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00092>). Analiza wyników przeszło 7000 ankiet z 22 krajów wykorzystuje zaawansowane metody statystyczne (analizę głównych składowych oraz confirmacyjną analizę czynnikową).

3.2 Projekty badawcze

Kandydat brał udział, w różnych rolach, w znaczącej liczbie projektów finansowanych z funduszy krajowych jak i zagranicznych. Aktywność dra Chłopickiego w tym zakresie jest zdecydowanie wyróżniająca.

3.3 Konferencje, wykłady

W okresie po uzyskaniu doktoratu Kandydat wygłosił ponad 60 referatów na konferencjach, w większości międzynarodowych. Notuje też liczne wystąpienia w charakterze *invited speaker*: na konferencjach, wykładach gościnnych i dyskusjach panelowych. Również ta aktywność jest wyróżniająca pod względem skali i jakości. Kandydat brał też aktywny udział w organizacji kilkunastu konferencji; w szczególności zorganizował 24 edycję najważniejszej i największej światowej konferencji humorologicznej, *International Society for Humor Studies* (Kraków 2012).

3.4 Redakcje czasopism, recenzje

Wkrótce po wyżej wspomnianej ważnej konferencji międzynarodowej powołano do życia w Krakowie nowe czasopismo humorologiczne, *European Journal of Humour Research*, którego redaktorem-współzałożycielem był i pozostaje Władysław Chłopicki. Po zaledwie kilku latach ukazywania się, czasopismo zostało przyjęte (po szczegółowej i wymagającej ocenie formalnej i merytorycznej) do prestiżowej bazy Scopus, gdzie jest aktualnie indeksowane. Nie będzie na wyrost stwierdzenie, że czasopismo to, wydawane przez krakowskie towarzystwo *Tertium*, awansowało do rangi drugiego najważniejszego w świecie czasopisma humorologicznego, zaraz po czasopiśmie *Humor: International Journal of Humor Research* (w tym prestiżowym, istniejącym od 30 lat czasopiśmie Kandydat zasiada w Radzie Redakcyjnej). Dr Chłopicki jest też redaktorem naczelnym nowego czasopisma *Półrocznik Językoznawczy Tertium*. Ponadto proszony był regularnie o sporządzanie recenzji artykułów nadsyłanych do czasopism, w tym czasopism międzynarodowych, a także o oceny wniosków grantowych i inne oceny eksperckie. Także w tych obszarach aktywność Kandydata zasługuje na zdecydowane wyróżnienie.

4. Aktywność organizacyjna i dydaktyczna

4.1 Towarzystwa naukowe

Kandydat był lub jest członkiem ośmiu krajowych i zagranicznych towarzystw i instytucji naukowych. Na szczególne podkreślenie zasługuje wybranie dra Chłopickiego pod koniec 2017 roku, na kadencję 2018-2019, na przewodniczącego (President) najważniejszego światowego towarzystwa humorologicznego: *International Journal of Humor Research*. Jest to wyjątkowe wyróżnienie, świadczące o prominentnej pozycji Kandydata w nauce światowej.

4.2 Działalność popularyzatorska i na rzecz środowiska

Kandydat opublikował znaczącą liczbę artykułów o charakterze popularnym, wygłaszał wykłady popularne; był i pozostaje aktywnym popularyzatorem nauki i wiedzy, działając między innymi w ramach towarzystwa *Tertium*. Jest też cenionym tłumaczem, w tym wielu dzieł opublikowanych. Pracował również jako leksykograf, wnosząc między innymi znaczny wkład w powstanie jednego z najważniejszych współczesnych słowników angielsko-polskich i polsko-angielskich (ściślej: serii słowników różniących się zakresem), słowników *PWN-Oxford*.

4.3 Działalność dydaktyczna i opieka naukowa

Dr Chłopicki promował ponad sto prac dyplomowych (na dwóch uczelniach), był także promotorem pomocniczym w dwóch przewodach doktorskich, w tym jednym zagranicznym (Singapur), a także pełnił rolę recenzenta doktoratu (w języku niemieckim) na prestiżowym Katolickim Uniwersytecie w Leuven. Działalność w tym zakresie trzeba także uznać za wyróżniającą.

5. Wnioski końcowe

Moja ocena wskazanego osiągnięcia naukowego – jak i całości dorobku oraz pozostałej aktywności dra Władysława Chłopickiego – jest w pełni pozytywna. Jego aktywność naukowa, umiędzynarodowienie i ilościowe wskaźniki bibliometryczne wyróżniają Go na tle dyscypliny. Nie mam zatem wątpliwości, że kandydat faktycznie spełnia ostre kryterium ustawowe, a mianowicie wniósł faktyczny i znaczny wkład w rozwój dyscypliny *językoznawstwo* (a także interdyscyplinarnego obszaru badań nad humorem). Legitymuje się istotną i stałą aktywnością naukową, w znacznym stopniu międzynarodową. Stwierdzam niniejszym, że dr Chłopicki spełnia wymogi określone przez Ustawę dla stopnia doktora habilitowanego.

A handwritten signature in blue ink, reading "Robert Lew", written over a dotted line.

Robert Lew